

14-1-2026

TIJD VOOR PAPOEA — WERELDMUSEUM LEIDEN OPENT EERSTE GROTE TENTOONSTELLING IN ZESTIG JAAR VAN 'S WERELDS GROOTSTE PAPOEACOLLECTIE

Wereldmuseum Leiden opent op 13 februari 2026 de nieuwe tentoonstelling *Tijd voor Papoea*: een indrukwekkende presentatie van 400 objecten, geselecteerd uit 's werelds grootste Papoea-collectie uit het westen van Nieuw-Guinea. De collectie, deels gevormd in de koloniale periode, vraagt om benadering met context, historische verbondenheid en verantwoordelijkheid. *Tijd voor Papoea* bouwt daarop voort door de traditionele én actuele betekenis te laten zien van deze objecten. Het is voor het eerst in zestig jaar dat deze collectie zo breed wordt getoond en historische objecten worden samengebracht met hedendaagse kunst en stemmen uit Papoea en de Nederlandse diaspora.

*Doro-geestmasker wordt in elkaar gezet in Je Ti-feesthuis, Papis
Foto © Joshua Irwandi*

In *Tijd voor Papoea* komen bezoekers te weten over de dynamische, Inheemse culturen van Papoea, met wortels tot circa 45.000–50.000 jaar terug. De tentoonstelling belicht Papoea's rijke kunst- en maaktradities die de kunstgeschiedenis wereldwijd diep hebben beïnvloed en ook vandaag van grote betekenis zijn. Met

bijdragen van Nederlandse Papoea's, Papoea-filmmakers en hedendaagse kunstenaars, focust de presentatie op het westen van Nieuw-Guinea.

Het resultaat is een gelaagd verhaal dat bezoekers een diepgaand beeld geeft van Inheemse leefwerelden, en laat zien hoe deze nauw verweven zijn met een niet-lineair begrip van tijd waarin voorouderlijke aanwezigheid onmisbaar is - zowel in het dagelijks leven als in een verfijnd, eeuwenoud makerschap. Daarnaast vertelt de tentoonstelling over de historische band tussen Papoea en Nederland en het koloniale verleden, en worden bezoekers uitgedaagd voorbij gekende verhalen te kijken via Papoea-kunst, geplaatst in het hier en nu.

Door actuele crises, waarin ecosystemen en Inheemse leefwerelden sterk onder druk staan, krijgen voorwerpen voor Papoea's in Nieuw-Guinea, in de diaspora én internationaal een hernieuwde en diepere betekenis. *Tijd voor Papoea* benadrukt deze belangrijke betekenis van de collectie vandaag: als bron van kennis, representatie en toekomstverbeelding voor gemeenschappen in de regio en diaspora – en laat niet alleen zien wat was, maar ook waarom het nú tijd is voor Papoea.

Persbeeld

*Te zien in de tentoonstelling: Hidden Faces of Papua (2025) van kunstenaarscollectief Udeido en Kevin van Braak.
Foto © Maarten Nauw / Framer Framed.*

TIJD VOOR PAPOEA – EEN GESCHIEDENIS VAN DUIZENDEN JAREN

Papoea's waren één van de eerste landbouwers ter wereld (ca. 10.000 jaar geleden) en handel speelde al vroeg een sleutelrol: houtsoorten, nootmuskaat, parels, stenen, schildpadschild, paradijsvogelveren – en in perioden ook tot slaaf gemaakte mensen – werden geruild tegen kostbare materialen als brons, kralen, porselein, tabak en textiel. Deze handel verliep over honderden kilometers rondom Nieuw-Guinea tot nog grotere internationale netwerken. Kano's vormden hierbij het transportmiddel bij uitstek. Kunstvormen zoals houtsnijwerk, weefkunst en lichaamsversiering ontwikkelde zich voortdurend, met blijvende invloed op kunst en vormgeving wereldwijd. Daarnaast vertelt de tentoonstelling hoe zendelingen en missionarissen van midden negentiende eeuw Papoea-leefwerelden hebben beïnvloed, herijkt maar ook bedreigd door het actief ondersteunen van een kapitalistisch en koloniaal wereldbeeld gericht op mondiale exploitatie. Thema's zoals

mijnbouw – waaronder 's werelds grootste goud- en kopermijn – en de palmolie-economie komen naar voren.

De tentoonstelling verbindt historische objecten en hedendaagse werken – van korwarfiguren en prauwvoorsteven tot hedendaags werk van Udeido Collective, Kevin van Braak en Dicky Takndare en nieuw gemaakte films van Papuan Voices. Via de tentoonstelling wordt gekeken naar het verleden, het heden én vooruitgekeken naar een rechtvaardige, inclusieve en duurzame toekomst.

Schilden opgesteld voor langwerpig mannenhuis in 1938 - M.C. Rockefeller 1938-1961; RV-15086-70

VIER THEMA'S - 400 TOPSTUKKEN UIT 'S WERELDS GROOTSTE PAPOEA COLLECTIE

Wereldmuseum beheert met bijna 50.000 objecten 's werelds grootste Papoea-collectie uit het westen van Nieuw-Guinea. Deze collectie is nauw verbonden met de Nederlandse koloniale geschiedenis, de ontwikkeling van de kunstgeschiedenis, de interesse van Europese kunstenaars en verzamelaars in Papoea-kunst in de twintigste eeuw, én met hedendaagse kunstrelaties tussen Nederland en Papoea. De objecten vertellen over maaktradities en wereldbeelden waarin tijd niet lineair is, en verleden, heden en toekomst gelijktijdig kunnen bestaan.

Voor de tentoonstelling *Tijd voor Papoea* is uit deze verzameling een selectie van 400 sleutelstukken gemaakt. Verdeeld over vier thematische hoofdstukken ontvouwt zich een gelaagd verhaal dat bezoekers uitnodigt voorbij gekende verhalen te kijken, licht werpt op eeuwenoude én hedendaagse tradities en netwerken, en de creativiteit en veerkracht van Papoea's toont om Inheemse kunst en leefwerelden vorm te blijven geven. Daarnaast opent *Tijd voor Papoea* ruimte voor gesprek over tijd en tijdsbeleving en biedt zo nieuwe manieren om verleden, heden en toekomst te verbinden.

*Luxe kalkhouder - Sentani-culturen; Sentanimeer; vroege 20e eeuw
Foto © Wereldmuseum*

Van de eerste bewoners tijdens de laatste ijstijd tot latere migraties vanuit Taiwan; het thema **Duizenden jaren kunst en makerschap** vertelt hoe de rijke kunsttradities van de diverse Inheemse Papoea-culturen verbonden zijn aan lokale ecologie en eeuwenoude migratie- en handelsnetwerken. Voorwerpen en kunstwerken weerspiegelen een lange geschiedenis van uitwisseling en inspiratie, die ook de westerse kunstgeschiedenis beïnvloedde.

Het tweede thema, **Samenvloeiende tijd**, toont hoe Papoea-gemeenschappen tijd niet altijd als lineair ervaren, maar als een dynamisch begrip waarin verleden, heden en toekomst elkaar raken. Voorouders spelen een actieve rol in het dagelijks leven en kunnen zich op vele manieren manifesteren. Bijvoorbeeld in natuur, rituelen en houtsnijwerken. Deze objecten zijn niet statisch, maar onderdeel van een cyclus van leven en vernieuwing.

Het thema **Grenzen en identiteit door de tijd** belicht hoe Papoea-objecten en kunst mede gevormd zijn door grenzen—geografisch, cultureel en conceptueel. Bijvoorbeeld hoe koloniale scheidslijnen tot op de dag van vandaag doorwerken in politieke en sociale structuren in Nieuw-Guinea, en hoe gemeenschappen hun identiteiten markeren via rituelen, architectuur en lichaamsversiering. Ook wordt duidelijk hoe ideeën over gender en kunstenaarschap in beweging blijven tussen traditie en hedendaagse creativiteit.

Het slotthema **Veranderende leefwerelden** laat zien hoe Inheemse leefwerelden, inclusief kunsttradities, onder spanning staan door recente en actuele veranderingen. Papoea-culturen zijn altijd beïnvloed door externe invloeden, maar het tempo van verandering is ongekend. Mijnbouw, palmolie en religieuze invloeden verstoren ritmes van landgebruik en ritueel, terwijl ecologie en economie elkaar onder druk zetten. Toch tonen collecties en kunst veerkracht: als bron van kennis, representatie en toekomstverbeelding.

Scheepsornament voorsteven Waigeo met slang-vogelmotief - TM-A-887

Boombastdoek, maro, gemaakt in 1996 door kunstenaar Agus Ongge (1954) uit Sentanimeer-gebied - RV-5876-39

'Voorouder uit het Vondelpark' (2000) — Roman Omomá & Rufus Sati - 7082-S-4346

Bronzen bijkling (voor 1e eeuw) door Dongsonhandelaren uit Vietnam naar Sentanimeer-gebied gebracht - RV-1528-446

Mat met mensvogel afgebeeld - Coletta Joti (kunstenaar) - 7337-14

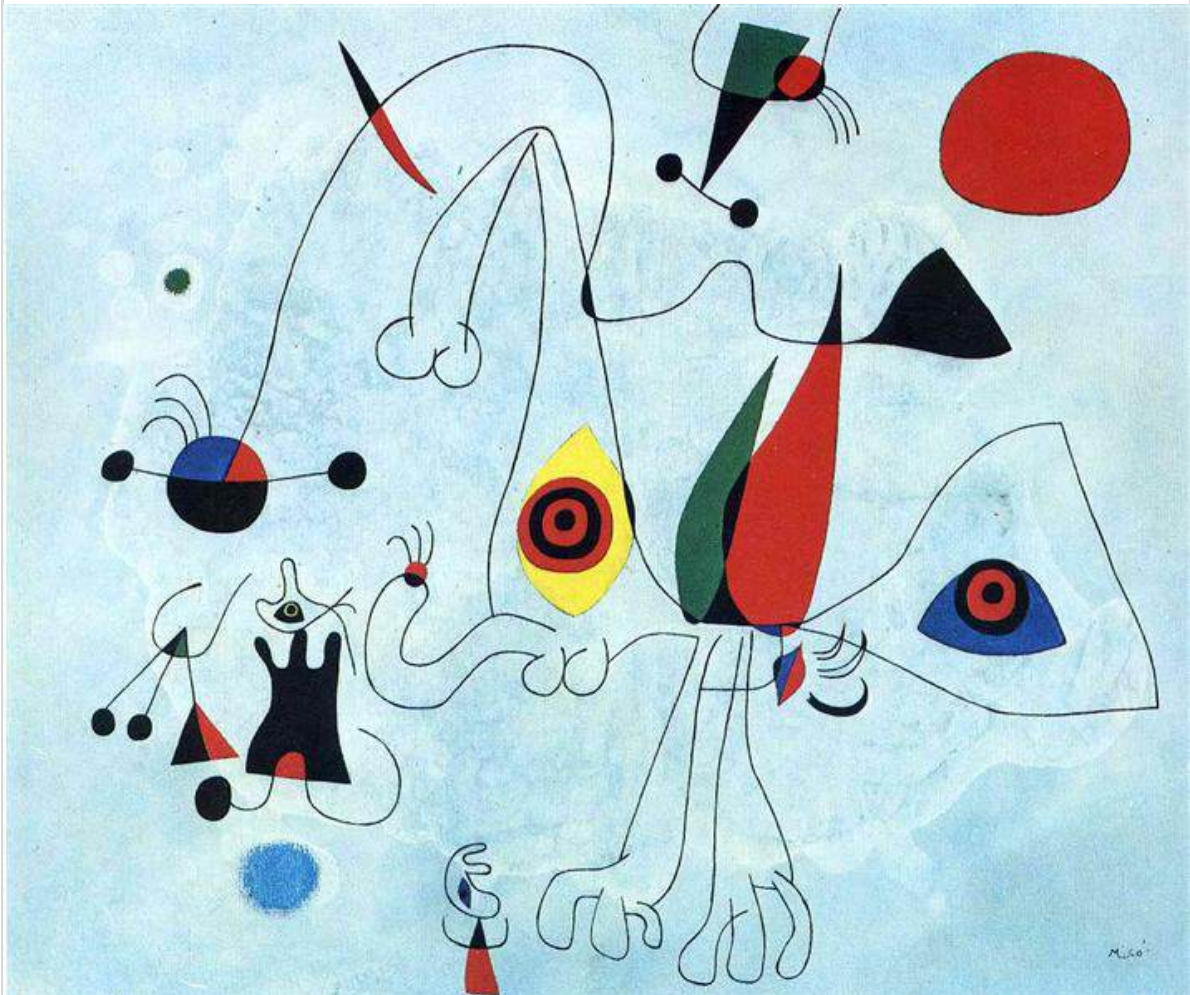
HIGHLIGHTS IN DE TENTOONSTELLING

- **Oudste korwar in Nederland (ca. 1850)** — Vrouwelijk voorouderfiguur met slangenmotief; verzameld in 1858.
- **'Voorouder uit het Vondelpark' (2000)** — Roman Omomá & Rufus Sati (Asmat) sneden in Amsterdam een voorouderbeeld, kawe, uit een omgewaaide boom; een iconische ontmoeting tussen plaatsen en tijden.
- **Zielenprauw (wuramon) (Joerat Asmat, 1956)** — Overledenen op weg naar Safan, omringd door watergeesten.
- **Twee bisjpalen (ca. 1960)** — o.a. gesneden door Mbatumos en Bifarq; met herkomstlijnen naar de collectie Rockefeller.
- **Maskerkostuum doroe (ca. 1960)** — Uit Emari Ducur; de doden keren kortstondig terug tijdens jipae / je ti.
- **Mythologische slang (Biak/ Raja Ampat, vroege 20e eeuw)** — Geest om vertrektijd en gunstige wind te bepalen; offers tijdens stormen.
- **Prauw voorsteven met Chinees porselein (Biak)** — Tastbaar bewijs van eeuwenlange Aziatische netwerken.
- **Dongson brons (6e eeuw v.Chr.–1e eeuw)** — Vroege metaalverbindingen via Vietnam.
- **Terfo weeftraditie (Sobei/Sarmi)** — Historisch weefgetouw en hedendaagse revival naast elkaar.
- **Kalkspatels & huispalen (Sentani)** — Mensfiguren die de band tussen voorouders en nazaten versterken.
- **Boombastdoek (maro)** — Gemaakt in 1996 door kunstenaar Agus Ongge (1954) uit Sentanimeer-gebied. De hagedisachtige (voorouder)figuren zijn gebaseerd op historische motieven.
- **Kalkhouder** — (voor 1930) gemaakt uit kokosnoot, met spiraalmotieven kenmerkend voor het Sentanimeer. TM-608-21a/b
- **Bronzen bijkling** — (voor 1e eeuw) door Dongsonhandelaren uit Vietnam naar Sentanimeer-gebied gebracht. RV-1528-446

HEDENDAAGSE KUNST, BRUIKLENEN EN PAPOEASTEMMEN

Naast objecten uit de eigen collectie bevat *Tijd voor Papoea* bruiklenen van (inter)nationale partners, waaronder Musée du Quai Branly – Jacques Chirac (Parijs), en bruiklenen en nieuw werk van beeldend kunstenaars en filmmakers. Speciaal voor deze tentoonstelling restaureerde Musée du Quai Branly een aantal van de oudste stukken verzameld in de vroege negentiende eeuw aan de noordkust van Nieuw-Guinea. Zij getuigen van de verfijnde vlechtkunst en vroeg-Europees contact.

Verspreid door de tentoonstelling tonen kunstenaar Kevin van Braak en het Udeido Collective uit Papoea hun serie 'Hidden Faces of Papua' (2025). In een zevental schilderijen met maskers geven zij een scherpe blik op actualiteiten in westelijk Nieuw-Guinea, die wereldwijd onderbelicht en 'gemaskeerd' blijven: zoals onderdrukking van Inheemse groepen, extractie van grondstoffen en bedreiging van Inheemse manieren van leven. Daarnaast maakte beeldend kunstenaar Dicky Takndare uit Jayapura, momenteel resident aan de Rijksakademie Amsterdam, speciaal voor deze tentoonstelling nieuw werk over de antropoloog en cultureel leider Arnold Ap. Papuan Voices, een netwerk van filmmakers in westelijk Nieuw-Guinea, produceerde vier nieuwe korte films in verschillende regio's met 'tijd' als gemeenschappelijk thema.

Schilderij geïnspireerd op boombastdoek - Women and birds at Sunrise; 1946; reproductie; Joan Miró via Fundació Joan Miró

INTERACTIE & PUBLIEKSPROGRAMMA

Het publieksprogramma (data volgen) biedt kunstenaarsgesprekken, lezingen, educatie en familieactiviteiten — van materiaalervaringen zoals weven en vlechten tot gesprekken over herkomstonderzoek en ecologische rechtvaardigheid.

Van 23 t/m 27 juni 2026 vindt in Wereldmuseum Leiden het [internationale symposium](#) van Pacific Arts Association (PAA) - Oceanic Blazing Forms plaats, waar sprekers uit Oceanië — waaronder Papoea — aansluiten bij de thema's van de tentoonstelling en het internationale debat over kunst en identiteit naar Leiden brengen. Daarnaast is er via het RCMC-programma (erfgoed en ecologie) aandacht voor Papoea, met conferenties en evenementen rond ecologisch en cultureel behoud. De documentaire *The Promise* (2025) van Daan Veldhuizen, die de invloed van geopolitiek en economische belangen sinds de jaren 1960 belicht, vormt een belangrijke context over de historische band tussen Papoea en Nederland. De film wordt uitgezonden via NPO Start, vertoond in filmhuizen en op meerdere momenten gescreend in Wereldmuseum Leiden.

Dit samenspel van museumactiviteiten, academisch debat en film creëren een uniek momentum: *Tijd voor Papoea* is meer dan een tentoonstelling — het is onderdeel van een breed maatschappelijk gesprek over Papoea in Nederland én internationaal.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Tijd voor Papoea is vanaf vrijdag 13 februari 2026 te zien in Wereldmuseum Leiden en loopt tot 3 januari 2027. De tentoonstelling is beschikbaar in Nederlands en Engels. Voor tickets en meer informatie: leiden.wereldmuseum.nl.

[Website Wereldmuseum](#)

Noot voor de redactie, niet ter publicatie:

De uitnodiging voor de perspreview in de week voor opening volgt binnenkort.

Aanmeldingen voor de preview

en interview aanvragen verlopen via de persafdeling:

Casper van de Kamp T: 06 10627808 E: pers@wereldmuseum.nl

WERELDMUSEUM

1 museum, 4 locaties

Wij geloven dat de wereld geen centrum heeft, maar één groot netwerk is waarin alles invloed heeft op elkaar. We onderzoeken de wereld om ons heen en proberen die beter te begrijpen via onze collectie en met onze tentoonstellingen en programmering. Op alle locaties van Wereldmuseum – in Amsterdam, Leiden, Nijmegen, Rotterdam - gaat het over thema's die onze dagelijkse levens beïnvloeden.

DICHTERBIJ DAN GEDACHT

Kom meer te weten over hoe mensen wereldwijd leven en hoe zij gevormd worden door de wereld om hen heen – toen en nu. Door de verbinding tussen verleden en heden te begrijpen, krijg je nieuwe inzichten in de wereld van vandaag. Wereldmuseum inspireert je om na te denken over wat het betekent om mens te zijn. Hoe we dat doen? Nieuwe perspectieven openen op culturen en geschiedenissen, verwondering wekken voor de schoonheid van de wereld en bijdragen aan een rechtvaardigere samenleving.

WERELDMUSEUM LEIDEN

Wereldmuseum Leiden heeft door zijn wetenschappelijke oriëntatie en verzamelgeschiedenis een focus op wereldwijde culturele geschiedenissen. De thema's die je hier terugziet zijn iconen van de wereld, de schoonheid van inheemse leefwerelden en hun strijd voor onafhankelijkheid en herstel van historisch onrecht. De tentoonstellingen moedigen ons aan na te denken over wat het betekent om mens te zijn, wat onze connectie is met de wereld om ons heen en hoe we in relatie staan tot elkaar. Wereldmuseum Leiden onderzoekt hoe het etnografische museum van de toekomst eruitziet en welke verantwoordelijkheid musea in de samenleving hebben.

Geen berichten meer ontvangen van ons? Klik [hier](#)